

BIHAREA XX

de

Aurel Chiriac, Vasile Todincă

1. Anuarul **Biharea** - Culegere de studii de etnografie și artă - a ajuns la al 20-lea număr. Este mult, este puțin? Noi credem că suficient, în condițiile în care nu odată s-au ivit piedici, mai mult artificiale, decât obiective. Este adevărat, nu s-au contestat contribuțiile științifice și necesitatea lor, cât s-a făcut apel la politica austerității financiare. Din aceste motive, s-a ajuns ca după 10 numere de sine stătătoare (1973-1982), începând cu anul 1984 lucrările de etnografie și artă să fie incluse într-un singur anuar, **Crisia**. Pentru ca cele trei anuare să-și continue existența s-a apelat iarăși la o soluție de compromis. La fiecare apariție, materialele de etnografie și artă erau grupate într-un volum, având precizat pe copertă, pe lângă denumirea clasică **Biharea**, și Extras din **Crisia**.¹ Astfel s-a reușit prelungirea existenței celor 3 anuare ale muzeului și independent să răspundem în continuare solicitărilor constante venite de la marile biblioteci ale lumii, precum și de la muzee de pe toate continentele: să consolidăm în conștiința specialiștilor statutul științific al unui colectiv de muzeografi, deschis spre cercetare.

Fără îndoială, acceptarea acestei idei de către directorul de atunci al Muzeului Țării Crișurilor, dr. Sever Dumitrașcu, cu toate riscurile ce le implica, a însemnat mult în economia unei activități care a fost marcată umilitor de fenomenul autofinanțării.

Anuarul **Biharea** are însă un început. El s-a născut ca urmare a dorinței unor colective,² respectiv ale secțiilor de artă și etnografie, de a face cunoscute publicului larg și specialiștilor concluziile rezultate din studiile colecțiilor sau a mărturiilor de cultură materială și spirituală conservate în acest areal geografic. Considerăm necesar a mai face o precizare, legată de fondatorii volumului. Păreră noastră este că aceștia sunt dr. Sever Dumitrașcu, care a stat la originea apariției celor 3 anuare ale muzeului și dr. Ioan Godea, cel care a propus numele și a coordonat științific primele apariții ale sericii **Biharea**. Deși, din generația acelor ani o parte a plecat spre alte țări, iar alții au trecut în lumea umbrilor, ștafeta a fost preluată de muzeografia ce au venit.

1. Au apărut în această formulă 7 numere.

2. Colectivul redacțional era compus din specialiștii de-atunci ai celor 2 secții: Secția de artă (C. Hora - șef secție, G. Crișan, M. Zintz, R. Hârcă, A. Roșu; Secția de etnografie: dr. Tereza Mózes - șef secție, I. Godea, E. Grigorescu, S. Tóth, F. Sasu).

reușindu-se astfel să se ajungă la cele 20 de numere.

2. Respectul pentru tradiții, pentru cultura românească și nu numai, a reprezentat de-a lungul celor 20 de ani, pentru realizatorii anuarului **Biharea** un deziderat, o exigență materializată în studii și materiale de etnografie și artă ce acoperă vaste și complexe domenii ale socialului. Din cuprinzătoarea problematică abordată se cuvine a aminti clarificarea conținutului unor concepte din interiorul disciplinelor, cercetarea zonală, probleme speciale de etno-antropologie, precum și chestiuni aflate la granița dintre sociologie, istorie, etnografie și artă. Studiile au fost elaborate de specialiști ai Muzeului Țării Crișurilor, precum și de colaboratori din județ sau din centrele universitare ale țării. Dintre aceștia amintim pe dr. Ioan Godea, dr. Maria Bocșe, dr. Tereza Mózes, dr. Viorel Faur, dr. Corneliu Bucur, Ion Toșa, dr. Nicolae Dunăre, Gheorghe Mudura, Aurel Chiriac, Barbu Ștefănescu, Dumitru Colțea și mulți alții. Prin materialele de valoare științifică publicate în paginile anuarului s-a dorit să se facă un pas mare pe drumul sporirii gradului de științificitate în domeniul științelor sociale, în speță al etnografiei și artei. Realitatea socială (etno-folclorică și artistică) este abordată din terțe unghiuri și de pe poziții diverse, fapt ce concură la o tratare inter- și multidisciplinară. În același timp apare o specializare în interiorul disciplinelor, astfel sunt abordate chestiuni speciale fie de etnologie, etnografie sau artă, care de cele mai multe ori au la bază o incursiune istorică a evenimentului sau faptului abordat, lucru ce relevă dimensiunea evoluționistă. În această categorie am încadra studiile ce fac referire la meșteșuguri, obiceiuri, târguri, nedei, știința și tehnica populară. Cercetarea zonală este reprezentată în cadrul anuarului prin studii ce abordează realitatea socio-etno-folclorică din Țara Crișurilor, atât pe bază de documente de arhivă, cât și prin cercetări de teren. Sunt astfel valorificate izvoare ce pun în lumină aspecte privind o serie de ocupații precum vărăritul, morile de scânduri, dar și configurația așezărilor rurale, a gospodăriilor acestora etc. Prin răvna și strădania unor împătimiți dascăli în cercetarea etno-folclorică locală au prins contur monografiile unor localități, puncte de reper într-o cercetare ulterioară. Nu au fost neglijate nici credințele și nici practicile mitico-magice, în cadrul studiilor din anuar, scmn că lumea satului, profund ancorată în puterea tradiției reprezintă un loc al împăcării omului cu Dumnezeu prin rugăciuni și ritualuri magice.

Arta populară, simbol al spiritualității satului, a demonstrat o dată în plus ingeniozitatea creativă a marelui anonim, puterea sa de a vrăji lemnul, piatra, lutul etc. și de a crea frumuseți fără asemănare. Acest fapt ni-l demonstrează și temeinicul conținut al studiilor pe această temă, studii ce relevă contribuția la cultivarea esteticului.

La ceas aniversar, se impune mai mult ca oricând să semnalăm preocupările muzeografilor de la Muzeul Țării Crișurilor în vederea publicării rezultatelor cercetării științifice din domeniul etnografiei și artei încă înaintea nașterii anuarului.

Astfel, au apărut relevante studii structurate pe probleme, cum ar fi

medicina populară, portul și țesăturile, meșteșuguri, arhitectură populară și obiceiurile³ în broșuri. De asemenea, trebuie semnalat și un alt aspect în privința rezultatelor cercetării, acestea nu de puține ori au făcut obiectul unor lucrări publicate de prestigioase edituri.⁴ Între autori se cuvine să amintim pe dr. Ioan Godea, dr. Tereza Mózes, Aurel Chiriac, Barbu Ștefănescu, Florica Goinea etc.

3. Secțiunea destinată artei se impune, la rândul ei, prin contribuții importante care au reușit să ofere o imagine cuprinzătoare și fundamentată științific asupra colecțiilor deținute și asupra unor mărturii de istoria artelor din această regiune. Mai concret, s-a reușit până acum tipărirea unor cataloage și repertorii ale pieselor din colecțiile de pictură universală și românească, artă decorativă (secesion); grafică universală și românească; a unor studii abordând o problematică circumscrisă artei medievale și moderne românești și universale; a unor analize pertinente privind fenomenul plastic contemporan. După cum se poate remarca, specialiștii de la secția de artă au dovedit și dovedesc o deschidere exemplară spre subiecte de largă respirație culturală, revelatoare asupra locului și rolului mărturiilor de acest gen într-o zonă geografică aflată dintotdeauna la răscrucea dintre Orient și Occident.

4. Meritul celor 20 de ani de apariții este al întregului colectiv de la cele 2 secții amintite. Nu spunem o noutate, dar se cuvine a sublinia că fără efortul tuturor celor care în acest răstimp au lucrat la artă și etnografie, a constanței acestora în cercetarea științifică, a receptivității spre publicarea unor colaborări interesante, **Biharea**, probabil, și-ar fi încetat treptat apariția. Este acesta motivul pentru care colectivul redacțional își exprimă sincerele aprecieri și mulțumiri colegilor și tuturor colaboratorilor, invitându-i pe mai departe la dialog în casa științei. În același timp, aduce un pios omagiu celor care nu mai sunt printre noi, trecând în lumea umbrelor.

---

3. Maria Boeșe, **Țesături românești populare din Bihor** (nr. 3); Tereza Mózes, **Portul popular femeiesc din Bazinul Crișului Repede** (nr. 4); Maria Boeșe, Giurcă Virgil, Marossy Ana, **Contribuții la cunoașterea medicinei populare din bazinul Crișului Negru** (nr. 6); *** - **Contribuții la cunoașterea etnografiei din Țara Crișurilor** (nr. 10).

4. Ioan Godea, **Caracteristici ale culturii populare din Bihor**, Editura Sport-Turism, București, 1977; Ioan Godea, **Monumente de arhitectură populară din nord-vestul României**, vol. I-II, Oradea, 1974; Ioan Godea și colab., **Monumente istorice bisericesti din Eparchia Oradiei**, Oradea, 1978; Aurel Chiriac, **Feronerie populară din Bihor**, Oradea, 1978; Tereza Mózes și colab., **Ceramica populară din regiunea Crișana**, Oradea, 1967; Barbu Ștefănescu, Florica Goinea, **Piese etnografice din zona Beiuș-Vașcău**, Oradea, 1979; Ioan Godea, **Zona etnografică Beiuș**, Editura Sport-Turism, București, 1981; Tereza Mózes, **Zona etnografică Crișul Repede**, Editura Sport-Turism, București, 1985.

I. ETNOGRAFIE

CLASIFICĂRI TERMINOLOGICE CU PRIVIRE LA TERMENUL DE ETNOGRAFIE, ETNOLOGIE

1. Ioan Chelcea, *Etnografia în perspectiva timpului și spațiului*. Biharea. 1973, pag. 163-167
2. Nicolac Dunăre, *Cu privire la domeniul etnografiei*. Biharea 1973, pag. 167-171
3. Ștefan Enache, Ilie Sandu, *Câteva considerații asupra unei dispute terminologice*. Biharea 1973, pag. 171-177
4. Tiberiu Graur, *Note referitoare la conceptul de etnografie*. Biharea 1973, pag. 177-181
5. István Molnár, *Etnografia trebuie să fie o știință despre popor și trebuie să servească poporul*. Biharea 1973, pag. 181-183
6. Dumitru Pop, *Etnografie, folclor, etnologie*. Biharea 1973, pag. 183-187
7. Maria Ignat, Moisie Ignat, *Folclor, cunoaștere, istorie*. Biharea 1987, pag. 425-430
8. Moisie Ignat, *Etnologia și neceea Apusenilor*, Biharea 1989. Extras din Crisia, pag. 633-637

PREOCUPĂRI ETNOGRAFICE ÎN ȚARA CRIȘURILOR CERCETĂRI, DOCUMENTE AFERENTE

1. Susana Tóth, *Cu privire la prima colecție etnografică a muzeului orădean*. Biharea 1973, pag. 139-161
2. Virgil Maxim, Ioan Godea, *Considerații istorice și demografice privind evoluția tipologică a așezărilor rurale din N-V României*. Biharea 1974, pag. 7-43
3. Viorel Faur, *Din istoricul preocupărilor etnografice și folcloristice referitoare la așezările din depresiunea Beiușului (1816-1918)*, Biharea 1974, pag. 107-118
4. Iosif Gui, *Preocupări etnografice ale profesorului Traian Tamaș*, Biharea 1974, pag. 119-126

5. Ioan Toşa, Delia Bratu. **Bihorul în arhiva etnografică-folclorică a Muzeului Etnografic al Transilvaniei**, Biharea 1974, pag. 149-158
6. Virgil Maxim, Gheorghe Mudura. **Valorificări etnologice din fondurile arhivistice**, Biharea 1974, pag. 45-82
7. Viorel Faur. **Noi date despre preocupările folcloristice ale membrilor societății de lectură din Oradea**, Biharea 1975, pag. 77-84
8. Ana Ilea. **Documente medievale despre morile de scânduri din Țara Crișurilor**, Biharea 1977, pag. 141-156
9. Nicolae Dunăre. **Țara Crișurilor în contextul fondului principal etno-cultural românesc**, Biharea 1978, Oradea, pag. 87-104
10. Veronica Covaci. **Informații documentare despre vărăritul din Bihor în secolele XVIII și XIX**, Biharea 1979-1980, Oradea, pag. 55-80
11. Gheorghe Mudura. **Sigiliile localităților bihorene - (Izvoare etnografice)**, Biharea 1981, Oradea, pag. 195-209
12. Viorel Faur. **Un document inedit despre primele demersuri în vederea înființării unui muzeu etnografic al Bihorului (1930)**, Biharea 1981, Oradea, pag. 261-264
13. Liviu Borcea. **Informații cu caracter etnografic într-o descriere a Bihorului de la începutul secolului al XVIII-lea**, Biharea 1982, pag. 51-57
14. Constanța Sima. **Țara Crișurilor în mărturiile călătorilor străini despre Țările Române**, Biharea 1982, pag. 199-208
15. Gheorghe Mudura. **Sigiliile localităților bihorene (Izvoare etnografice II)**, Biharea 1982, pag. 219-227
16. Viorel Faur, Barbu Ștefănescu. **Un important document despre realitățile etnofolclorice bihorene la sfârșitul secolului al XIX-lea**, Biharea 1982, pag. 229-263
17. Corneliu Crăciun. **Preocupări de etnografie și folclor ale membrilor societății "PETRU MAIOR"**, Biharea 1983, Oradea, pag. 543-550
15. Gheorghe Mudura. **Sigiliile localităților bihorene - Izvoare etnografice**, Biharea, Extras din Crisia 1985, pag. 389-396

"CERCETARE ZONALĂ" - MONOGRAFII ETNOGRAFICE

1. Aurel Motica. **Monografia etnografică a satului Cărpinet**, Biharea 1974, pag. 169-184
2. Maria Cuceu, Dumitru Colțea. **Nume topice culese din câteva sate din depresiunea Șoimi Tinca**, Biharea 1975, pag. 85-92
3. Dumitru Colțea. **Contribuții la monografia etnografică a satului Cărăsău**, Biharea 1978, pag. 149-238
4. Ana Ilea. **Din istoria pădurilor bihorene până la mijlocul secolului al XIX-lea**, Biharea 1979-1980, pag. 81-99

INTERDISCIPLINARITATE

1. Ioan Sarba, **Permanențe autohtone în denominația bihoreană**, Biharea 1975, pag. 7-30
2. Maria Cuceu, Dumitru Colțea, **Nume topice culesc din câteva sate din depresiunea Șoimi Tinca**, Biharea 1975, pag. 85-90
3. Romulus Antonescu, **Pentru o nouă metodă de analiză a poeziei populare - Modalizarea**, Biharea 1978, pag. 261-270
4. Aurel Chiriac, **Cercetarea interdisciplinară - modalitate de analiză complexă a unui aspect al culturii populare**, Biharea 1978, pag. 307-310
5. Florica Goina, Barbu Ștefănescu, **Valorificarea științifică și cultural-educativă a colecțiilor particulare de etnografie**, Biharea 1978, pag. 311-315
6. Barbu Ștefănescu, **Date de interes etnografic în lucrarea lui Gheorghe Șincai "Povățuirea către economia de câmp"**, Biharea 1979-1980, Oradea, pag. 7-46
7. Dumitru Colțea, Maria Cuceu, **Terminologia agricolă din bazinul mijlociu al Crișului Negru**, Biharea 1979-1980, pag. 47-54
8. Aurel Chiriac, **Relația dintre tradiție și inovație reflectată în satul bihorean contemporan**, Biharea 1979-1980, pag. 241-259
9. Dumitru Colțea, **Funcția secretă a fântânilor publice în viața satului Cărăsău (județul Bihor)**, Biharea 1981, Oradea, pag. 173-182
10. Gheorghe Mudura, **Sigiliile localităților bihorene - izvoare etnografice**, Biharea 1981, pag. 195-209
11. Barbu Ștefănescu, **Fântâni cu bazin de acumulare a apei din precipitații în Bihor**, Biharea 1982, pag. 157-197
12. Maria Bocșa, **Tradițional și contemporan în organizarea interiorului locuinței bihorene (zona văii superioare a Crișului Negru)**, Biharea 1986, Extras Crisia, pag. 397-439
13. Maria Ignat, Moisie Ignat, **Folclor, cunoaștere, istorie**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 425-430
14. Dumitru Colțea, **Nume, prenume și porecle tradiționale în câteva dintre satele sud-bihorene**, Biharea 1988, Extras din Crisia, pag. 553-566
15. Moisie Ignat, **Etnologia și necdia Apusenilor**, Biharea 1989, Extras din Crisia, pag. 633-637

MEȘTEȘUGURI

1. Maria Bocșe, **Arta cojocăritului în valea superioară a Crișului Negru**, Biharea 1973, pag. 7-26
2. Ioan Godea, **Scaunele țărănești din Bihor**, Biharea 1973, pag. 27-60
3. Tereza Mózes, **Tipologia portului popular din Țara Crișurilor**, Biharea 1973, pag. 77-92
4. Elena Grigorescu, **Podoabe anexe în portul femeiesc din depresiunea Beiușului**, Biharea 1973, pag. 61-76
5. Elena Grigorescu, **Țesăturile de lână din Țara Crișurilor**, Biha-

rea 1975, pag. 41-47

6. Ion I. Drăgoescu. **Din etnologia uneltelor tradiționale ale popoului român. Plugul în civilizația românească.** Biharea 1977, pag. 7-84

7. Ana Ilca. **Documente medievale despre morile de scândură din Țara Crișurilor.** Biharea 1977, pag. 141-156

8. Titus Roșu. **Mijloace de iluminat în obștea țărănească,** Biharea 1977, pag. 157-168

9. Susana Tóth. **Reconstituirea istorico-etnografică a portului popular maghiar din satul Șișterea (Comuna Cetariu, Bihor).** Biharea 1973, pag. 171-196

10. Ana Ilca. **Documente medievale despre morile de scânduri din Țara Crișurilor.** Biharea 1977, pag. 141-156

11. Corneliu Bucur. **Considerații istorice și etnologice privind apariția instalațiilor hidraulice pe teritoriul României,** Biharea 1976, pag. 7-73

12. Ion Popovici. **Manufacturile de fier de la Pociovești și Drăgănești din Comitatul Bihor (1738-1753).** Biharea 1976, pag. 75-124

13. Ion I. Drăgoescu. **Din etnologia uneltelor tradiționale ale popoului român. Inventarul agricol.** Biharea 1978, pag. 7-86

14. Mircea Dumitrescu. **Vechi centre de ceramică din România.** Biharea 1979-1980, pag. 105-116

15. Susana Tóth. **Ceramica veche de Vama din colecția Muzeului Țării Crișurilor.** Biharea 1979-1980, pag. 117-202

16. Florian Costin. **Complexul de industrie casnică țărănească de la Bulz (județul Bihor).** Biharea 1979-1980, pag. 203-210

17. Susana Tóth. **Ceramica țărănească din Ineu (județul Arad) în colecția Muzeului Țării Crișurilor.** Biharea 1981, pag. 115-159

18. Florian Costin. **Considerații cu privire la diferențierile subzonale ale sumanelor din bazinul superior al Crișului Negru.** Biharea 1981, pag. 161-171

19. Ioan Augustin Goia. **Probleme ale evoluției croiurilor. Geneza și evoluția croiului orizontal în spațiul european.** Biharea 1982, pag. 7-49

20. Aurel Chiriac. **Considerații privind apariția satelor cu meșteșugari specializați din Bihor.** Biharea 1982, pag. 109-126

21. Tereza Mózes. **Considerații privind istoricul olăritului din Oradea.** Biharea 1982, pag. 127-155

22. Dumitru Colțea. **Termeni populari folosiți în tehnica și arta țesutului în satele de pe cursul superior și mijlociu al Crișului Negru.** Biharea 1987, extras din Crisia, pag. 417

23. Barbu Ștefănescu, Aurel Chiriac, Florica Goina, Florian Costin. **Locul meșteșugurilor tradiționale - spătărit și olărit - în viața satului Valea Neagră de Jos.** Biharea 1988, extras din Crisia, pag. 453-510

24. Aurel Chiriac. **Evoluția meșteșugului fierăritului în satele din sudul Bihorului,** Biharea 1989, Extras din Crisia, pag. 621-629

25. Tereza Mózes. **Semne și simboluri în ornamentația populară**

din Țara Crișurilor. Biharea 1990. Extras din Crisia, pag. 383-393

26. Tereza Mózes. **Contribuții la cunoașterea centrelor de olărit din Beiuș, Marghita și Tileagd**. Biharea. Extras din Crisia 1985, pag. 375-389

27. Aurel Chiriac. **Rolul manufacturilor de fier de la Vașcău în dezvoltarea meșteșugului sătesc al fierăritului din N-V României**. Biharea. Extras din Crisia 1985, pag. 367-374.

OBICEIURI

1. Emilia Comișel. **Elemente comune în folclorul de primăvară al popoarelor din S-E Europei**. Biharea 1977, pag. 121-130

2. Crăciun Parasca. **"Oprina trecerii" în ceremonialul nupțial din subzona folclorică Beiuș-Vaşcău**. Biharea 1977, Oradea, pag. 205-212

3. Alexandru Popescu. **Obiceiurile populare - componente de bază ale identității istorice românești. Contribuții la cunoașterea procesului de formare al conștiinței de neam și naționale**. Biharea 1978, pag. 239-251

4. Crăciun Parasca. **Ritual și ceremonial în nunta din subzona etno-folclorică Marghita**. Biharea 1978, pag. 253-259

5. Crăciun Parasca. **Motivul cununiei în obiceiurile populare Bihorene**. Biharea 1981, pag. 183-192

6. Dumitru Colțea. **Obiceiuri legate de păstoritul tradițional în satele din jurul Beiușului**. Biharea 1986. Extras din Crisia, pag. 441-446

7. Virgil Medan. **"Leruitul" miresei la Călățele (județul Cluj)**. Biharea, Extras din Crisia 1986, pag. 447-454

8. Ion Gh. Roman. **Jocurile de priveghi în Bihor (Valea Crișului Negru de la Beiuș la Tinca)**. Biharea, Extras din Crisia 1987, pag. 457-500

9. Florica Feier. **Obiceiuri de înmormântare la Sânnicolaul Român**. Biharea. Extras din Crisia 1987, pag. 501-510

10. Florica Feier. **Șezătoarea și claca în comuna Sânnicolaul Român**. Biharea 1988. Extras din Crisia, pag. 9-12

11. Dumitru Colțea. **Obiceiuri juridice nescrise practicate în satele din zona sud-vestică a județului Bihor**. Biharea 1990, Extras din Crisia, pag. 395-407

11. Dumitru Colțea. **"Grăitul colacului" în satele de pe Valea Ni-măeștilor (județul Bihor)**. Biharea. Extras din Crisia 1985, pag. 397-423

TÂRGURI - NEDEI

TRANSPORTUL ȘI DESFACEREA PRODUSELOR

1. Susana Tóth. **Târgurile din Oradea**. Biharea 1974, pag. 83-106

2. Susana Tóth. **Târgurile din Oradea**. Biharea 1976, pag. 125-160

3. Susana Tóth. **Târguri din Oradea. Aspecte etno-demografice ale târgurilor orădene**. Biharea 1978, pag. 105-142

4. Aurel Chiriac, **Transportul și desfacerea produselor din satele cu meșteșugari specializați în olărit și fierărit din depresiunea Beiușului**, Biharea 1979-1980, pag. 211-240

5. Aurel Chiriac, **Transportul și desfacerea produselor meșterilor specializați în prelucrarea lemnului din depresiunea Beiușului**, Biharea 1984, pag. 439-464

6. Moisei Ignat, **Etnologia și nedeia Apusenilor**, Biharea 1989, Extras din Crisia, pag. 633-637

ARTA POPULARĂ

1. Elena Leșu, **Ioan Săpoșan - Zugravul bisericilor de la Păușa, Borza și Homorog**, Biharea 1973, pag. 93-118

2. Mariana Zintz, **Sculptorul naiv Iosif Povaș**, Biharea 1974, pag. 185-197

3. Cornel Irimic, **Marcel Necula, Influența și împrumuturi reciproce în arta populară românească și săsească**, Biharea 1977, pag. 131-139

4. Ioan Saba, **Considerații asupra legendelor bihorene**, Biharea 1977, pag. 197-203

5. Aurel Chiriac, **Considerații privind circulația picturii pe sticlă în nord-vestul României**, Biharea 1988, extras din Crisia, pag. 547-552

ARHITECTURA POPULARĂ

1. Ioan Godea, **Tipologia planimetrică a lucrurilor din lemn din nord-vestul României**, Biharea 1974, pag. 127-148

2. Gabriela Ambruș, **Romulus Antonescu, Obiective bihorene la Muzeul satului București**, Biharea 1974, pag. 159-167

3. Ioan Godea, **Monumente de arhitectură din Sudul Poloniei**, Biharea 1977, pag. 85-120

4. Aurel Chiriac, **Arhitectură tradițională din Bihor (Materia primă)**, Biharea 1981, pag. 63-89

5. Ioan Godea, **Arhitectura locuinței tradiționale și a anexelor gospodărești din Țara Crișurilor (Privire generală)**, Biharea 1981, pag. 91-106

6. Victor Truță, **Sistemul "Arhitectura și interiorul locuinței" (AIL) conturarea sistemului**, Biharea 1981, pag. 107-113

7. Dumitru Colțea, **Termeni tehnici folosiți în denumirea părților componente ale construcțiilor țărănești din lemn în bazinul mijlociu al Crișului Negru**, Biharea 1982, pag. 97-107

CREDINȚE - RELIGIE

1. Pompei Mureșan, **Credințele țăranilor români despre influența lumii asupra culturilor cerealiere în lumina ultimelor cercetări privind fiziologia plantelor și animalelor**, Biharea 1975, pag. 31-39

MEDICINA POPULARĂ DESCĂNTECE - VRACIURI

1. Ana Marossy. **Contribuții la cunoașterea medicinei populare din satul Poienii de Jos (com. Buntești, jud. Bihor)**, Biharea 1982, pag. 207-212
2. Ana Marossy. **Considerații privind practica nașterii pe pământ**. Biharea 1982, pag. 213-216
3. Ioan Toșa. **Contribuții la studiul medicinei veterinare românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX**. Biharea 1991, pag. 39-48
4. Maria Bocșe. **Coordonate ale cercetării etnoiatriei veterinare în Transilvania**. Biharea 1991, pag. 49-64

★ DESPRE MINORITĂȚILE NAȚIONALE DIN ȚARA CRIȘURILOR

1. Tereza Mózes. **Portul popular al slovacilor din nord-vestul României (Bihor, Sălaj)**. Biharea 1975, pag. 57-76
2. Corneli Irimic, Marcela Necula. **Influențe și împrumuturi reciproce în arta populară românească și săsească**. Biharea 1977, pag. 131-139
3. Susana Tóth. **Reconstituirea istorico-etnografică a portului popular maghiar din satul Șișterea (com. Cetariu, jud. Bihor)**. Biharea 1977, pag. 171-196

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA POPULARĂ

1. Corneliu Bucur. **Considerații istorice și etnologice privind apariția instalațiilor hidraulice pe teritoriul României**, Biharea 1976, pag. 7-73
2. Barbu Ștefănescu. **Începuturile introducerii tehnicii moderne în agricultura Bihorului**. Biharea 1981, v7-38
3. Barbu Ștefănescu, Veronica Covaci. **Câteva aspecte ale tehnologiei cultivării porumbului într-un document din 1840**. Biharea 1981, pag. 39-52
4. Ana Ilea. **Documente medievale despre morile de scânduri din Țara Crișurilor**. Biharea 1977, pag. 141-156
5. Titus Roșu. **Mijloace de iluminat în obștea țărănească**. Biharea 1977, pag. 157-168
6. Barbu Ștefănescu. **Considerații asupra nivelului tehnicii agricole din Bihor în secolul al XVII-lea. Implicații ale introducerii și generalizării cultivării porumbului**. Biharea 1986, Extras din Crisia, pag. 163-181
7. Maria Bocșe. **Știința populară - argumentul civilizației rurale românești**. Biharea 1984, Extras din Crisia, pag. 1-20
8. Ioan Toșa. **Contribuții la studiul așezărilor rurale românești**. Biharea 1986, extras din Crisia, pag. 339-354
9. Barbu Ștefănescu. **Caracterul cumulativ al tehnicilor agricole în satele bihorene de munte**. Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 397-402
10. Aurel Chiriac. **Rolul manufacturii de fier de la Vașcău în dez-**

voltarea meșteșugului sătesc al fierăritului, Biharea 1985, Extras din Crisia, pag. 367-374

OCUPAȚII

1. Veronica Covaci, **Informații documentare despre vârstarii din Bihor în secolele XVIII și XIX**, Biharea 1979-1980, Oradea, pag. 55-80
2. Barbu Ștefănescu, **Începuturile introducerii tehnicii moderne în agricultura Bihorului**, Biharea 1981, Oradea, pag. 7-38
3. Barbu Ștefănescu, Veronica Covaci, **Câteva aspecte ale tehnologiei cultivării porumbului într-un document din 1840**, Biharea 1981, pag. 5-52
4. Gheorghe Șarba, **Calendarul agricol tradițional al satului Supuru de Sus (județul Satu-Mare)**, Biharea 1981, pag. 53-62
5. Ioan Toșa, **Contribuții la studiul păstoritului din nord-vestul României**, Biharea 1982, 59-81
6. Florica Goina, **Elemente de păstoriț în Padiș**, Biharea 1982, pag. 83-87
7. Veronica Covaci, **Din trecutul sericiculturii în Bihor**, Biharea 1982, pag. 89-96
8. Ioan Toșa, **Contribuții la studiul agriculturii tradiționale românești**, Biharea 1984, extras din crisia, pag. 359-381
9. Barbu Ștefănescu, **Considerații asupra tehnicii agricole din Bihor în secolul al XVIII-lea. Sistemele de agricultură**, Biharea 1984, Extras din Crisia, pag. 383-438
10. Barbu Ștefănescu, **Participarea țăranilor din zona Beiușului la muncile agricole din câmpie**, Biharea 1986, Extras din Crisia, pag. 355-383
11. Aurel Chiriac, Gheorghe Mudura, **Considerații privind creșterea animalelor în satele din depresiunea Beiușului (secolele XVIII-XIX)**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 387-395
12. Barbu Ștefănescu, **Importanța metodologică a studierii agriculturii de munte în condițiile cercetării etnografice actuale**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 377-384
13. Barbu Ștefănescu, **Caracterul cumulativ al tehnicilor agricole în satele bihorene de munte**, Biharea 1987, extras din Crisia, v387-402
14. Ion Bradu, **Componente tradiționale ale sistemului de alimentație populară în satul Ceișoara, județul Bihor**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 403-432
15. Barbu Ștefănescu, Gheorghe Mudura, **Învoielile agricole în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului al XX-lea în Vestul României**, Biharea 1988, Extras din Crisia, pag. 511-546
16. Barbu Ștefănescu, **Evoluția agriculturii bihorene în lumina planurilor cadastrale (se. XVIII-XIX)**, Biharea 1989, Extras din Crisia, pag. 511-619
17. Barbu Ștefănescu, **Aspecte ale procesului de accelerare a rit-**

mului de muncă în gospodăria țărănească bihoreană (sec. XVIII-XIX), Biharea 1990, Extras din Crisia, pag. 371-381

18. Ion Ghinoiu, **Calendarul pastoral**, Biharea 1991, pag. 9-22

19. Corneliu Bucur, **Transhumanța românilor între legendă și adevăr**, Biharea 1991, pag. 23-37

20. Aurel Chiriac, Ana Ilea, Veronica Covaci, **Creșterea animalelor în Bihor reflectată în conscrierile domeniului Beiuș și Capitlului din Oradea la 1722**, Biharea 1991, pag. 65-73

21. Barbu Ștefănescu, **Aspecte ale evoluției tehnicii agricole la Drăguș în secolul al XX-lea**, Biharea 1991, pag. 75-81

22. Barbu Ștefănescu, **Participarea locuitorilor zonei Beiușului la muncile agricole din câmpie**, Biharea, Extras din Crisia 1985, pag. 349-366

23. Barbu Ștefănescu, **Implicații ecologice ale agriculturii tradiționale de munte**, Biharea 1985, Extras din Crisia, pag. 367-374

FOLCLORUL ÎN ȚARA CRIȘURILOR

1. Ion Bradu, Nicolae Mihai, **Preliminarii la folcloristica bihoreană**, Biharea 1979-1980, pag. 261-282

2. Constantin Costea, **Dansul popular în zona Vașcăului**, Biharea 1979-1980, pag. 283-287

3. Iosif Gui, **Sanționarea moravurilor sociale în colecția de chiuituri și strigături a lui Vasile Sala**, Biharea 1982, pag. 267-272

4. Maria Ignat, Moisie Ignat, **Folclor, cunoaștere, istorie**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 425-430

5. Vasile Todincă, **Folcloristul Ioan Mușlea și Anuarul Arhivei de Folclor**, Biharea 1991, pag. 173-180

INSTRUMENTE

1. Iosif Herța, **Buciume în Nord-Vestul României**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 431-456

II. ARTA

ARTA MEDIEVALĂ

1. Avram Alexandru, **Fortificații medievale din Crișana**, Biharea 1973, pag. 191-225
2. Aurel Chiriac, **Istoricul cercetării picturii murale din Țara Crișurilor**, Biharea 1977, pag. 239-246
3. Aurel Chiriac, **Contribuții la cunoașterea activității zugravului Nichita**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 533-537
4. Aurel Chiriac, **Pictura murală din Bihor în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Considerații generale**, Biharea 1986, Extras din Crisia, pag. 477-497
5. Gabriela Crișan, **Un monument de artă medievală - biserica din Remetea**, Biharea 1973, pag. 227-239
6. Emödi Ioan, **Fragmente arhitectonice renaștentiste de la Pomezău**, Biharea 1986, Extras din Crisia, pag. 499-506
7. Rodica Hârcă, **Două sculpturi medievale în colecția secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor**, Biharea 1978, pag. 273- 282
8. Constantin Mălinaș, **Câteva completări la arta și tiparul cărții vechi românești**, Biharea 1991, pag. 415-423
9. Ana Martin Silaghi, **Gravura italiană de interpretare după Raphael (sec. XVIII) în colecția Muzeului Țării Crișurilor**, Biharea 1991, pag. 425-468
10. Ana Martin Silaghi, **Portretele papilor în interpretarea gravurilor venețieni Francesco Ambrosi și Francesco Pedro**, Biharea 1991, pag. 203-221
11. Rus Alexandra, **O statuie în stil baroc "Sf. Ioan de Nopomuk" la Muzeul de Artă din Cluj**, Biharea 1973, pag. 241-248
12. Sabău Nicolae, **Contribuții la cunoașterea arhitecturii baroce din Oradea**, Biharea 1984, Extras din Crisia, pag. 467-486
13. Mircea Țoca, **Contribuții la cunoașterea palatului în stil Renaștere de la Oradea; reliefurile în strec din secolul al XVII-lea**, Biharea 1976, pag. 199-222
14. Maria Zintz, **Colecția de pictură universală a secției de artă de**

la Muzeul Țării Crișurilor, Biharea 1991, pag. 183-201

15. Maria Zintz, **Pictura murală din sudul Transilvaniei în secolele XVIII-XIX. O familie de zugrăvi din sudul Transilvaniei; Familia de zugrăvi Grecu**, Biharea 1986, extras din Crisia, v.455-475

16. Maria Zintz, **Doi zugrăvi din țara Făgărașului în secolele XVIII-XIX. Oprea Mihail Crăciun și Pantelimon**, Biharea 1987, Extras din Crisia, pag. 513-532

ARTA MODERNĂ

1. Gabriela Crișan, **Catalogul pieselor secesion din colecția de artă decorativă universală a Muzeului Țării Crișurilor**, Biharea 1991, pag. 223-249

2. Negoită Lăptoiu, **Aspecte ale învățământului artistic din Transilvania**, Biharea 1984, Extras din Crisia, pag. 487-496

3. Ramona Novicov, **Aspecte ale arhitecturii orădene (neogoticul)**, Biharea 1985, Extras din Crisia, pag. 429-432

ARTA CONTEMPORANĂ

1. Aurel Chiriac, **Pictorul Ioan Sima**, Biharea 1975, pag. 93-103

2. Corneliu Crăciun, **Satul românesc în pictura lui Camil Ressu**, Biharea 1988, extras din Crisia, pag. 639-645

3. Cornel Crăciun, **Viața culturală din Sighet în presa românească interbelică**, Biharea 1991, pag. 251-268

4. Rodica Hîrcă, **Colecția de "Ex libris" Radványi Roman Károly**, Biharea 1976, pag. 229-249

5. Rodica Hîrcă, **Considerații pe marginea colecției particulare "Ex libris" Radványi Roman Károly**, Biharea 1973, pag. 213-224

7. Nicolae Jakobovits, **Balogh István în colecțiile din Oradea**, Biharea 1979-1980, pag. 323-334

8. Negoită Lăptoiu, **Înființarea Școlii de arte frumoase din Cluj**, Biharea 1976, pag. 223-228

9. Negoită Lăptoiu, **Un spirit novator: Octavian Smigelschi**, Biharea 1978, pag. 282-202

11. Ana Martin, **Concepție și formă la Romul Ladea**, Biharea 1975, pag. 225-228

12. Ana Martin, **Etape și continuități în opera lui Romul Ladea**, Biharea 1975, pag. 105-116

13. Ana Martin, **Desene de Theodor Pallady în colecția Muzeului Țării Crișurilor**, Biharea 1979-1980, pag. 292-322

14. Ana Martin Silaghi, **Jean Alexandru Steriadi în colecția grafică a Muzeului Țării Crișurilor**, Biharea 1981, pag. 213-224

15. Ana Martin Silaghi, **Grafica lui Iosif Iser în colecția Muzeului Țării Crișurilor**, Biharea 1982, pag. 315-325

16. Ramona Novicov Terdic. **Privirea înapoi**. Biharea 1990. Extras din Crisia. pag. 469-476
17. Petre Oprea. **O etapă necunoscută din activitatea lui Ștefan Ionescu Valbudea**. Biharea 1985. Extras din Crisia. pag. 433-436
18. Aurel Roșu. **Pictorul Tibor Ernő**. Biharea 1977. pag. 247-257
19. Aurel Roșu. **Contribuții la cunoașterea vieții culturale artistice din Oradea în perioada interbelică**. Biharea 1982. pag. 327-334
20. Vasile Sarca. **Pictura lui Iosif Fekete (1903-1979)**. Biharea 1987. Extras din Crisia. pag. 547-446
21. Ana Silaghi. **Gravuri de R. Iosif în colecția secției de artă a Complexului Muzeal județean Bihor**. Biharea 1988. Extras din Crisia. pag. 657-673
22. Mircea Țoca. **Despre activitatea artiștilor români din Transilvania de nord (1940-1944)**. Biharea 1973. pag. 201-211
23. Mircea Țoca. **Arta plastică în revista "Aurora" din Oradea**. Biharea 1982. 335-350
24. Mircea Țoca. **Sculptorul Nicolae Kruch Jr.**. Biharea 1987. Extras din Crisia. pag. 539-545
25. Maria Zintz. **Contribuții la cunoașterea activității și creației pictorului Sabin Popp 1896-1928**. Biharea 1991. pag. 477-515
26. Maria Zintz. **Pictori de avangardă în colecția Muzeului Țării Crișurilor**. Biharea 1982. pag. 289-314
27. Maria Zintz. **Contribuții la cunoașterea creației artistice a lui Tibor Ernő**. Biharea 1984. Extras din Crisia. pag. 497-517
28. Maria Zintz. **Contribuții la cunoașterea creației pictorului Nicolae Irimie**. Biharea 1985. extras din Crisia. pag. 437-442
29. Maria Zintz. **Tablouri de Nicolae Tonitza, Ștefan Dumitrescu și Rudolf Schweitzer Cumpăna în colecția Muzeului Țării Crișurilor**. Biharea 1986. Extras din Crisia. pag. 507-525
30. Maria Zintz. **Tablouri de Dumitru Ghiță în colecția de pictură a Complexului Muzeal Județean Bihor**. Biharea 1988. Extras din Crisia. pag. 575
31. Maria Zintz. **Tablouri de Alexandru Phoebus în colecția de pictură a Complexului Muzeal Județean Bihor**. Biharea 1988. Extras din Crisia. pag. 647-655

BIHAREA XX (1973 - 1993)

Résumé

Dans ce matériel, les auteurs ont mis en évidence le chemin parcouru par l'Annuaire "Biharea" pendant les 20 années d'existence. Paru à la suite du désir des chercheurs des Sections d'Art et d'Etnographie, de mettre en lumière pour le public et les spécialistes, les témoignages de culture matérielle et spirituelle, conservée cet aréal géographique, celle de "Tara Crisurilor". L'annuaire couvre des vastes et complexes domaines de la société, en abordant - en même temps - un vaste ensemble des problèmes.

La deuxième partie de l'ouvrage présente, en détail, les domaines de recherche et aussi les études publiées pendant les 20 années de la parution de l'Annuaire. En un mot, l'étude reflète l'activité scientifique entière, effectuée par les chercheurs et les conservateurs, dans le domaine de l'ethnographie et l'art. A côté de ceux-ci, dans les pages de l'Annuaire ont donné la main des chercheurs, des conservateurs, des professeurs du pays entier, mais aussi des spécialistes d'autre pays comme: la France, l'Hongrie et aussi de Canada.